Sygn. akt I Ns 492/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2012 r.

Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : Sędzia Sądu Rejonowego Marcin Ilków

Protokolant : prot. sąd. Aleksandra Wąsiel

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2012 r. w Strzelcach Opolskich

na rozprawie

sprawy z wniosku A. J. (2im.) S.

o stwierdzenie nabycia spadku po M. T. (2im.) K.

I. stwierdza, że spadek po M. T.(2im.) K.zmarłym dnia 23 września 2011 r.w R., ostatnio stale zamieszkałym w R., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: żona spadkodawcy A. J.(2im.) S.(córka A.i I.) oraz dzieci spadkodawcy M. K. M.i A.), K. D.(2im.) S.(syn M.i A.) i I. S.(2im.) K.(syn M.i A.) po ¼ części każde z nich;

II. kosztami postępowania obciąża wnioskodawczynię i uczestników postępowania w zakresie przez nich poniesionym.

UZASADNIENIE

A. S. (1)pismem z dnia 31 lipca 2012 r. roku wniosła o stwierdzenie, że spadek po M. K. (2)zmarłym w dniu 23 września 2011 roku, nabyli na podstawie ustawy wnioskodawczyni, jak żona spadkodawcy oraz jego dzieci I. K., K. S.i M..

Na rozprawie w dniu 13 listopada 2012 r. przedstawiciel ustawowy małoletniego uczestnika postępowania I. K. – A. S. (2) oświadczył, że w imieniu syna odrzuciła spadek i nie chce, aby on dziedziczył długi.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. T. (2im.) K. zmarł w dniu 23 września 2011 r. w R.. Ostatnio stale przed śmiercią mieszkał w R.. W chwili śmierci był żonaty z wnioskodawczynią A. S. (1). Miał troje dzieci, z tym, że z wnioskodawczynią miał dwoje, tj. syna K. S. (ur. (...)) i córkę M. K. (1) (ur. (...)); a z innego związku miał jednego syna I. K. (ur. (...)), którego matką jest A. S. (2).

Innych dzieci czy przysposobionych, czy też pozamałżeńskich, czy wcześniej zmarłych spadkodawca nie miał. Nie pozostawił testamentu. Wcześniej nie toczyło się postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku po M. T. (2im.) K..

Dowody:

- odpis skrócony aktu zgonu, k. 8;

- odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 4;

- odpis zupełny aktu urodzenia K. S., k. 6;

- odpis skrócony aktu urodzenia I. K., k. 5;

- odpis skrócony aktu urodzenia M. K., k. 7;

- zapewnienie spadkowe wnioskodawczyni, k. 41;

Córka spadkodawcy M. K.urodziła około siedmiu miesięcy po jego śmierci, ale była poczęta za jego życia. Ponadto wnioskodawczyni wspólnie z mężem była przed jego śmiercią u lekarza ginekologa, który poinformował ich o ciąży.

Dowody:

- odpis skrócony aktu urodzenia M. K., k. 7;

- zeznania wnioskodawczyni, k. 41;

M. T. (2im.) K. wspólnie z żoną A. S. (1), na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej był właścicielem działki nr (...) z mapy 2 obręb R., stanowiącej tereny mieszkaniowe, o powierzchni 0,0580 ha, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich księga wieczysta (...).

W dziale IV powyższej księgi wieczystej wpisana jest hipoteka do kwoty (...)zł na rzecz E. E. E. S. S. A., Oddział w Polsce z siedzibą w W., jako zabezpieczenie kredytu hipotecznego.

Dowód:

- odpis księgi wieczystej nr (...), k. 9-11;

M. T. (2im.) K. był ponadto właścicielem samochodu osobowego marki V. (...) o nr rej. (...) oraz współwłaścicielem samochodu osobowego marki D. (...) o nr rej. (...).

Dowód:

- kserokopie dowodów rejestracyjnych, k. 12,13;

W dniu 12 marca 2012 r. Sąd Rejonowy w Strzelcach Opolskich, III Wydział Rodzinny i Nieletnich postanowieniem wydanym w sprawie o sygn. akt III RNsm 319/11 zezwolił A. S. (2) na złożenie w imieniu małoletniego syna I. K. oświadczenia o odrzuceniu w całości spadku po M. T. (2im.) K..

Dowód:

- postanowienie z k. 20 akt sprawy tut. Sądu o sygn. akt III RNsm 319/11;

W dniu 30 kwietnia 2012 r. przed notariuszem I. T. z Kancelarii Notarialnej w K. A. S. (2), działając w imieniu swojego małoletniego syna I. K., odrzuciła spadek po M. T. (2im.) K.. Powyższe oświadczenie zostało zawarte w akcie notarialnym Rep. A nr 1824/2012.

Dowód:

- oświadczenie spadkowe z k. 1-2 akt sprawy tut. Sądu o sygn. akt I Ns 291/12;

Przedstawiciel ustawowy małoletniego uczestnika postępowania I. K. – A. S. (2) o śmierci spadkodawcy dowiedziała się najpóźniej w dniu 24 września 2011 r., ponadto była na jego pogrzebie. W sprawie o sygn. akt III RNsm 319/11 na rozprawie w dniu 12 marca 2012 zeznała, że o tym, że jej syn jest w kręgu spadkobierców ustawowych dowiedziała się pod koniec listopada 2011 r., bo nie orientowała się o tej okoliczności. Poza tym jej zdaniem, skoro nie była w związku ze zmarłym przypuszczała, że jej syn nie będzie po nim dziedziczył.

A. S. (2) ma wykształcenie wyższe, ukończyła zarządzanie i marketing. O tym, że jej syn wchodzi w krąg spadkobierców dowiedziała się od matki spadkodawcy.

Dowody:

- zeznania przedstawiciela ustawowego małoletniego uczestnika postępowania I. K. – A. S. (2), k. 41;

- zeznania wnioskodawczyni, k.41.

Sąd zważył, co następuje:

Przedmiotem niniejszego postępowania było stwierdzenie nabycia spadku po M. T. (2im.) K. zmarłym w dniu 23 września 2011 r. w R., ostatnio stale zamieszkałym w R., a także ustalenie czy jego syn, małoletni I. K. skutecznie odrzucił spadek po nim.

Zgodnie z art. 670 k.p.c. w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku Sąd bada, kto jest spadkobiercą oraz w oparciu, o jaki tytuł powołania następuje dziedziczenie.

Zgodnie z art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu, zaś dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

Wobec faktu, iż spadkodawca nie dokonał rozporządzenia swoim majątkiem na wypadek śmierci w formie testamentu, nie powołując tym samym spadkobiercy testamentowego, w niniejszej sprawie nastąpiło dziedziczenie ustawowe.

Zgodnie z treścią art. 931 kodeksu cywilnego w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku. Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych.

Na wstępie rozważań, należy odnieść się do wniosku przedstawiciela ustawowego małoletniego uczestnika postępowania I. K. – A. S. (2) w przedmiocie odrzucenia spadku, bowiem w zależności od jego skuteczności zależałby krąg spadkobierców ustawowych.

Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie nie doszło do skutecznego odrzucenia spadku po zmarłym przez ww. uczestnika postępowania.

Oświadczenie o odrzuceniu spadku można złożyć przed sądem lub przed notariuszem (art. 1018 § 3 k.c.). Może być ono złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 k.c.). Ustalony w art. 1015 § 1 k.c. termin do złożenia oświadczenia woli ma charakter terminu zawitego z zakresu prawa materialnego, uprawnienie spadkobiercy wygasa wraz z jego upływem, w żadnym więc przypadku nie może on zostać przywrócony. Bieg terminu do złożenia oświadczenia rozpoczyna się od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swojego powołania do dziedziczenia po danym spadkodawcy. Stąd też dla spadkobiercy ustawowego będzie to z zasady data, w której dowiedział się o śmierci spadkodawcy, o ile w tej dacie wiedział o łączącym go ze zmarłym pokrewieństwie, uzasadniającym powołanie do dziedziczenia w pierwszej kolejności (art. 931 k.c.).

Dla rozpoczęcia biegu terminu z art. 1015 § 1 k.c. nie jest istotna świadomość tego, że termin ten zaczął biec, ale świadomość okoliczności uzasadniających powołanie do spadku spadkobiercy.

Biorąc pod uwagę treść art. 98 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, który stanowi, że rodzice są przedstawicielami ustawowymi dziecka pozostającego pod ich władzą rodzicielską, a jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka, w powiązaniu z normą art. 95 k.c., należy stwierdzić, iż działania, bądź zaniechania, przedstawiciela ustawowego, a także wynikające z nich skutki, odnoszą swój skutek także w stosunku do małoletniego.

Zatem należy przyjąć, że skoro A. S. (2) o śmierci spadkodawcy dowiedziała się najpóźniej w dniu 24 września 2011 r., półroczny termin upłynął w dniu 24 marca 2012 r., zatem oświadczenie z dnia 30 kwietnia 2012 r., jako złożone po terminie nie mogło odnieść zamierzonego skutku. Tym samym tłumaczenia przedstawiciela ustawowego małoletniego uczestnika postępowania I. K. – A. S. (2), o tym, że nie orientowała się o okoliczności bycia jej syna w kręgu spadkobierców ustawowych M. K. (2), a także twierdzenie, że (cyt.) „,skoro nie byłam w związku ze zmarłym przypuszczałam, że jej syn nie będzie po nim dziedziczył", jako całkowicie chybione i nie mające racjonalnego, uzasadnienia nie mogą wywrzeć zamierzonego skutku. Tym bardziej, że jak wyżej napisano, początek biegu terminu do odrzucenia spadku ustalany jest według daty dowiedzenia się o tytule powołania do spadku, stąd też dla spadkobiercy ustawowego, a takim bez wątpienia jest I. K. – syn zmarłego, będzie to z zasady data, w której dowiedział się on, bądź jego przedstawiciel ustawowy, o śmierci spadkodawcy, o ile w tej dacie wiedział o łączącym go ze zmarłym pokrewieństwie, a przecież wiedział, bo utrzymywali stały kontakt za życia spadkodawcy. Skoro dowiedział się w dniu 24 września 2011 r., oświadczenie o odrzuceniu spadku nastąpiło po terminie wynikającym z art. 1015 § 1 k.c.

W przedmiotowej sprawie, mając na uwadze treść odpisu skróconego aktu urodzenia M. K., znajduje także zastosowanie norma z art. 927 § 1 i § 2 k.c., który to przepis stanowi, że nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje; jednakże dziecko w chwili otwarcia spadku już poczęte może być spadkobiercą, jeżeli urodzi się żywe.

Biorąc pod uwagę, że córka spadkodawcy była poczęta za jego życia, a także urodziła się żywa także i ona wchodzi w krąg spadkobierców ustawowych po M. K. (2).

W związku z powyższym orzekając o stwierdzeniu nabycia spadku w oparciu o przedstawione w toku sprawy dokumenty, jak również treść zeznań stron, Sąd uznał, bazując na powyższych przepisach, iż nie zaistniały przeszkody do tego, by o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym orzec zgodnie z wnioskiem, albowiem w związku z niedotrzymaniem terminu złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku przez I.K., spadek po zmarłym w całości winni nabyć jego żona A. S. (1), a także wszystkie jego dzieci: M. K.(córka M.i A.), K. D.(2im.) S.(syn M.i A.) i I. S.(2im.) K.(syn M.i A.) po ¼ części każde z nich.

M. K., K. S.i I. K.jako osoby małoletnie nie mają pełnej zdolności do czynności prawnych. Znajduje w stosunku od nich zastosowanie norma z art. 1015 § 2 kc, który stanowi m. in., że gdy spadkobiercą jest osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Mając na uwadze fakt, że przedstawiciele ustawowi małoletnich, tj. ich matki, nie złożyły w imieniu swoich dzieci skutecznego oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie z art. 1015 § 1 kc, to na podstawie art. 1015 § 2 kc uznać należało, iż małoletni powinni w związku z tym nabyć spadek po M. K. (2) z dobrodziejstwem inwentarza.

Art. 1016 k.c., stanowi, że jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Biorąc pod uwagę treść ww. przepisu, także żona spadkodawcy A. S. (1) spadek po nim nabyła z dobrodziejstwem inwentarza.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia przepis art. 520 § 1 k.p.c., zatem każdy z uczestników powinien ponieść koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Wobec powyższego, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w sentencji postanowienia.